

29.8.2024

Avoin kirje opetus- ja kulttuuriministeriön ministereille
Budjettiriihen 2024 päätöksiin liittyen

Älkää leikatko Suomen tulevaisuudesta

Arvoisa rouva ministeri,

hallituksen budjettiriihi alkaa 3.9.2024. Hallitusneuvottelujen yhteydessä päätettiin ministeriöiden myöntämiin valtionavustuksiin kohdentaa satojen miljoonien eurojen vuosittain kiristyvät leikkaukset. Päätös tehtiin ilman vaikuttavuusarvioita ja asiantuntijoiden näkemystä. Kevään 2024 kehysriihessä leikkaukset päätettiin toteuttaa nopeutetusti. Tämä johtaa opetus- ja kulttuuriministeriössä 65 miljoonan euron leikkauspaineeseen, joka kohdistuu kulttuuriin, tieteeseen, liikunnan ja nuorisotyön avustuksiin. Käsittääksemme tälläkään kertaa vaikutuksia ei ole arvioitu.

Me allekirjoittaneet haluamme tuoda julki huolestamme leikkausten musertavista vaikutuksista nuorisoalalle, nuorisotyöhön ja viime kädessä nuorten hyvinvointiin. Nuorisoalan järjestöt hoitavat kustannustehokkaasti nuorisoalan tehtäviä ja leikkaukset niiden toimintaan kohdistuvat myös nuoriin: heidän hyvinvointiinsa, heille suunnattuihin palveluihin ja nuorisoalaa koskevaan tiedontuotantoon. Lapset ja nuoret ovat pieni ja yhä supistuva ikäluokka, joiden kapenevilla harteilla lepää hyvinvointiyhteiskuntamme tulevaisuus. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat leikkaukset ovat valtion budjetin kokonaiskuvassa pieniä, mutta hyvinvointiyhteiskunnan ja sen kestävyysnäkökulmasta epärationaalisia, niin sosiaalisesti kuin taloudellisesti.

Valtionvarainministeriön leikkausehdotukset nuorisoalan järjestöihin ja osaamiskeskustoimintaan johtaisivat nuorisotyön valtakunnallisen kehittämisen ja tuen merkittävään heikentymiseen. Tämä saattaa vaikeuksiin erityisesti pienten kuntien ja järjestöjen nuorisotyön. Aiemmin tehdyt leikkaukset näkyvät eri puolilla Suomea jo nyt resurssivajeena erityisesti etsivässä nuorisotyössä ja työpajatoiminnassa. Suurista kaupungeista huolestuttavaa viestiä kiirii esimerkiksi Jyväskylästä ja Tampereelta.

Juustohöylä ei vahvista tiedolla johtamista

Suomalainen nuorisotyö on kansainvälisesti vertailtuna poikkeuksellisen ammattimaista ja tavoitteellista. Tämän seurauksena se on nuorten hyvinvointia, osallisuutta sekä yhteiskunnallista aktiivisuutta tukevaa. Euroopan sosiaalirahasto on nostanut etsivän nuorisotyön mallin esille eurooppalaisena sosiaalisena innovaationa. Malli ei olisi syntynyt ilman valtion aktiivista osallisuutta kehittämiseen ja sen myöntämää rahoitusta.

Nuorisoalan rahoituksella tehdään nuoriin kohdentuvan toiminnan lisäksi myös välillistä, arvokasta ja koko alaa kehittävää työtä. Rahoituksella saadaan kansainvälisesti korkeatasoista akateemista nuorten elinolosuhteisiin ja hyvinvointiin sekä nuorisotyöhön kytkeytyvää tutkimusta ja kehitetään arviointimenetelmiä ja -välineitä.

Nuorisoalan rahoituksella mahdollistetaan kansainvälisessäkin vertailussa ainutlaatuiset ja arvostetut tutkimusinstrumentit Nuorisobarometri sekä Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus, jotka ovat tuottaneet pitkän, suomalaisten nuorten subjektiivista kokemusta hyvinvoinnistaan ja elinoloistaan kuvaavan tutkimusaineiston objektiivisten elinolojen tarkastelun ohelle. Nämä tutkimusinstrumentit tavoittavat myös nuorten aikuisten ikäryhmän, joka jää muiden edustavuuteen pyrkivien tiedonkeruumenetelmien, kuten Kouluterveyskyselyn ulkopuolelle. OKM:n tuella ja ohjauksella on

kehitetty myös etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan vaikuttavuutta mittaava sosiaalisen vahvistamisen mittari Sovari, joka on valtakunnallisesti käytössä maksutta. Sitä ylläpidetään avustusmäärärahoilla, joita ollaan nyt leikkaamassa.

Tutkittu tieto ja nuorisotyön kehittämisen välineet ovat keskeisiä nuorisoalan rahoituksella saatavia tuotoksia. Ne ovat tärkeitä paitsi kaikille nuorisoalan toimijoille, myös poliittisille päätöksentekijöille. Vain tiedon avulla voidaan tehdä pitkäjänteisiä, strategisia, Suomen ja suomalaisten hyvinvointia tukevia päätöksiä.

Juuri tutkimustiedon ansiosta tiedämme, miten haitallisia, pitkäkestoisia vaikutuksia esimerkiksi 1990-luvun laman aikana tehdyillä päätöksillä on ollut tuon ajan lapsiin ja nuoriin. Koronapandemian ja sen aiheuttamien rajoitustoimenpiteiden tiedämme myös jo nyt aiheuttaneen pysyviä hyvinvoinnin vajeita nuorille ikäryhmille. Lapset ja nuoret ovat ryhmä, jonka tulee olla viimesijainen leikkausten kohde. Leikkaamalla lapsilta ja nuorilta leikataan myös tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjasta.

Timo Kontio
toiminnanjohtaja
Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry.

Eila Kauppinen
tutkimusjohtaja
Nuorisotutkimusseura ry.